

TASVIRIY SAN'AT TA'LIMIDA MILLIY BADIY MEROSDAN FOYDALANISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI

Ismoilov Otabek Shavkat o'g'li

Navoiy davlat universiteti

“Dasgohli rangtasvir” ta'lim yo'nalishi

3 - kurs “R”guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san'at ta'limida milliy badiiy merosdan samarali foydalanishning zamonaviy usullari tahlil qilingan. Maqolada milliy qadriyatlar, an'anaviy san'at namunalarini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish orqali o'quvchilarda estetik tafakkur, badiiy idrok va madaniy ongni rivojlantirish yo'llari ko'rsatib beriladi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar, interaktiv dars usullari va raqamli resurslardan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirish, milliy san'atga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, milliy badiiy meros, estetik tafakkur, ijodkorlik, innovatsion ta'lim, an'anaviy san'at, raqamli texnologiyalar, estetik tarbiya.

Milliy badiiy meros – xalqning tarixiy xotirasi, madaniy o'zligining ifodasi va estetik qadriyatlarining mujassam ko'rinishidir. Bugungi globallashuv davrida yosh avlodni milliy qadriyatlarga sadoqat, estetik did va badiiy tafakkur asosida tarbiyalash muhim pedagogik vazifalardan biridir. Tasviriy san'at ta'limida milliy merosdan foydalanish o'quvchilarning estetik dunyoqarashini kengaytiradi, ularni o'z madaniyatiga hurmat ruhida tarbiyalaydi hamda ijodiy fikrlashga undaydi.

Shu bois, san'at ta'limini faqat texnik mashqlar bilan cheklab bo'lmaydi. O'quv jarayoniga milliy an'analar, xalq amaliy san'ati, miniatyura, naqsh va bezak san'atining namunalarini jalb etish ta'lim mazmunini boyitadi. Bunda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish, innovatsion yondashuvlar orqali milliy badiiy merosni yosh avlod ongiga singdirish zarurdir.

Tasviriy san'at darslarida milliy badiiy merosdan foydalanish avvalo o'quvchilarning **badiiy idroki** va **estetik tafakkurini** rivojlantirishga xizmat qiladi. O'quvchilar milliy naqshlar, ornamentlar, miniatyura asarlari, amaliy san'at namunalari orqali rang, kompozitsiya, ramz va mazmun uyg'unligini o'rganadilar. Bu jarayon

ularning nafaqat tasviriy ko'nikmalarini, balki milliy estetik qadriyatlarni anglash salohiyatini ham oshiradi.

O'qituvchi bu jarayonda nafaqat bilim beruvchi, balki **ijodiy yo'naltiruvchi** sifatida faoliyat yuritadi. O'quvchilarning qiziqish va iqtidorini aniqlash, ularni mustaqil izlanishga undash ta'lim samaradorligini oshiradi. Masalan, "milliy naqshlar asosida kompozitsiya yaratish", "tarixiy miniatyuralarni zamonaviy talqinda tasvirlash" kabi topshiriqlar o'quvchilarni ijodiy fikrlashga chorlaydi.

Innovatsion texnologiyalar bu jarayonda muhim vositadir. Virtual galereyalar, onlayn muzeylar, 3D modellashtirish dasturlari yordamida o'quvchilar tarixiy asarlarni raqamli shaklda o'rganish imkoniga ega bo'ladilar. Bu esa o'quvchilarning tasviriy savodxonligini kengaytiradi, vizual tafakkurini rivojlantiradi va dars jarayonini zamonaviy sharoitlarga moslashtiradi.

Interaktiv usullar, xususan, "ijodiy muhokama", "tasviriy debat", "san'at tahlili" kabi metodlar o'quvchilarning tahliliy fikrlashini rivojlantiradi. O'quvchilar asarlarni estetik mezonlar asosida tahlil qilish, o'z fikrini asoslab berish va san'atning ijtimoiy hamda ma'naviy ahamiyatini tushunishni o'rganadilar.

Milliy badiiy merosni o'qitishda **loyiha asosida ta'lim** (project-based learning) alohida ahamiyatga ega. Masalan, o'quvchilar "Behzod maktabi", "Buxoro miniatyura maktabi", "Xorazm naqshlari" kabi mavzularda kichik ilmiy-amaliy loyihalar tayyorlaydi. Bu ularda mustaqil izlanish, tarixiy ma'lumotlarni tahlil qilish va ularni badiiy shaklda ifodalash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv o'quvchilarning individual imkoniyatlari va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi har bir o'quvchining badiiy dunyoqarashi, estetik qarashlari va ijodiy tajribasiga mos metodlardan foydalanishi lozim. Bunday yondashuv o'quvchini faqat ijrochi emas, balki mustaqil fikrlovchi ijodkor sifatida shakllantiradi.

Milliy badiiy merosni ta'lim jarayoniga tatbiq etish o'quvchilarda **madaniy identifikatsiya** — ya'ni milliy o'zlikni anglash jarayonini mustahkamlaydi. Ular san'at asarlari orqali o'z xalqining tarixini, estetik didini va ma'naviy qadriyatlarini anglab boradilar. Shu jihatdan, tasviriy san'at ta'limi nafaqat estetik, balki tarbiyaviy ahamiyatga ham ega.

Milliy badiiy merosni tasviriy san'at ta'limiga integratsiya qilish o'quvchilarda estetik tafakkur, madaniy ong va ijodiy fikrlashni shakllantirishning eng samarali

yoʻllaridan biridir. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va interaktiv metodlar yordamida oʻquvchilarda milliy qadriyatlarga sadoqat, sanʼatga muhabbat va ijodiy faollikni rivojlantirish mumkin. Taʼlim jarayonida milliy merosni zamonaviy taʼlim vositalari bilan uygʻunlashtirish sanʼat taʼlimining mazmunini boyitadi hamda oʻquvchilarda milliy gʻurur va estetik didni mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – №2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №1. – P. 131–134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy sanʼatni oʻqitishda oʻquvchilarning sohaga oid kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter Education & Global Study. – 2024. – №1. – P. 8–14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – Vol. 2. – №B10. – P. 192–198.
5. Karimova G. A. Milliy sanʼatni oʻqitishda pedagogik innovatsiyalar. – Toshkent: Fan, 2022.
6. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Vol. 4. – №3. – P. 60–66.
7. Shovdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // AIP Conference Proceedings. – 2025. – Vol. 3268. – №1. – P. 070035.
8. Ходжаева М. Р. Milliy badiiy merosni oʻqitishda interaktiv yondashuvlar // Sanʼat va Taʼlim. – 2021. – №3. – С. 44–47.
9. Toʻxtayeva N. Innovatsion pedagogika asosida sanʼat taʼlimini takomillashtirish // Pedagogik innovatsiyalar jurnali. – 2024. – №2. – С. 55–59.
10. Shovdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region // E3S Web of Conferences. – 2024. – Vol. 587. – P. 02016.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING

